

CHARLIE JANE ANDERS ORAȘUL DE LA MIEZUL NOPȚII

Traducere din limba engleză
ANTUZA GENESCU

CHARLIE JANE ANDERS a fost editor al site-ului de science fiction și fantasy io9.com. A debutat editorial cu romanul *Choir Boy* în 2005. În 2013, povestirea ei „Six Months, Three Days” a obținut Premiul Hugo, iar următorul ei roman, *Toate păsările din cer* (2016), a câștigat premiile Nebula, Locus și Crawford și a fost nominalizat la Premiul Hugo.

CUPRINS

<i>Nota traducătorului</i>	7
PARTEA ÎNTÂI	9
PARTEA A DOUA	39
PARTEA A TREIA	127
PARTEA A PATRA	165
PARTEA A CINCEA	303
PARTEA A ȘASEA	325
PARTEA A ȘAPTEA	371
<i>Mulțumiri</i>	409

SOPHIE

{înainte}

Bianca vine spre mine, sub un cer mult prea larg. Amurgul de un alb incandescent desenează un halo din șubițele ei negre, fine și ciufulite. Privește în jos, agitată, de parcă ar încerca să pună capăt unei certe cu ea însăși, apoi înlătă capul, mă vede și în ochi îi mijescă un zâmbet care îi alintă și gura. Momentul recunoașterii, alchimia contactului vizual, îl resimt atât de intens, încât orice altceva nu e decât o umbră de imagine. Când ajunge pe Bulevard, unde mă aflu eu, Bianca râde la o glumă pe care se pregătește să mi-o spună și mie.

Când ne întoarcem în campus, două frunze de gutui mohorâte, dintre cele atârnate de cadrul ușilor de sărbători, ne flutură pe la glezne. Coditele lor uscate, nouă la număr, se îndepărtează de noi grăbite, ca niște piciorușe agile.

Zac trează în camera noastră întunecată, ascultând cum respiră Bianca pe raftul-pat de vizavi de mine. Apoi îi aud vocea:

- Sophie?

Mă sperii atât de tare când o aud vorbind după stingere, încât mă răsucesc și cad grămadă pe podea.

Bianca chicotește din patul ei, eu îmi masez noada. Mă aştept să dea buzna peste noi o figură autoritară, poate un Supraveghetor, și să ne săgețeze din priviri fiindcă am tulburat orele de liniște. Dacă nu poți dormi odată cu toată lumea, nici măcar nu ești om.

- Sophie, liniștește-te! îmi spune Bianca. N-am vrut decât să te întreb ceva. Dar acum am uitat ce anume.

Vede că n-am chef de distracție și nu mai râde.

- *Nu vei da de belea*, te asigur! Aici nu putem învăța nimic dacă nu ne punem noi însene mintea la contribuție, nu crezi? Doar n-o să ne țină-n loc toată viață o regulă pe care am învățat-o când eram mici.

În primele zile după ce am devenit colege de cameră, mă feream de ea cât puteam. Mă strecuram în spațiul îngust de deasupra coșului de rufe din baia laterală, lângă rezervoarele voluminoase din care conținutul se scurgea pe din afară, folosite ca toalete. Bianca gesticula mereu și râsul ei umplea locul de voie bună. Când mi s-a adresat prima dată, am presupus că o compătimdea pe fata teribil de rușinoasă venită din partea întunecată a orașului și că trebuia s-o ignor până când avea să se dea bătută.

Dar nu s-a dat.

Acum mă uit la silueta ei în timp ce mă adun de pe jos.

- Dar și tu respectă regulile, îi spun. Adică n-ai ieși din cameră acum. Probabil că ai putea. Ai reuși să te furișezi afară și să rătăcești pe străzi fără să te prindă Patrulele Somnului. Dar nu o faci, pentru că tu chiar respectă regulile.

- Da, nu alerg goală pe stradă în Perioada de Reflecție, zice Bianca, râzând. Dar ce rău facem dacă stăm puțin de vorbă după stingere?

Mulțumită Biancăi, mă simt de parcă noi două tocmai am coborât din prima navetă de pe nava-mamă într-o lume nou-nouă și putem face orice ne dă prin cap.

De când mă știu, n-am putut să adorm la ore fixe, odată cu restul lumii. Uneori îi vorbeam în șoaptă fratelui meu Thom, când credeam că e treaz, sau îmi găseam de lucru încercând să fac mici fapte bune pentru familia mea adormită, de exemplu, reparam niște ochelari sau puneam șlapii fratelui meu exact în locul unde avea să-si pună picioarele când se trezea. Dar tata mă prindea de braț pe întuneric și mă strângea destul de tare ca să nu-mi mai curgă sângele prin mâna și să scâncesc printre dinți. Mai târziu, după ce coboram jaluzelele și casa noastră se umplea din nou de o lumină ștersă, tata răcnea la mine și nu mai vedeam altceva decât fața lui, de un roșu-aprins.

Orice lucru își schimbă formă pe întuneric. Muchiile ascuțite sunt și mai ascuțite, pereții par mai îndepărtați, obiectele fragile se răstoarnă mai repede. Mă trezeam lângă ai mei, îngrămadîți cu toții în același pat, și îmi închipuiam că, pe întuneric, aş putea să-mi schimb și eu forma.

Bianca a mai găsit o carte, tocmai în fundul bibliotecii școlare, pe unul din rafturile aceleia putrezite la care ajungi numai după ce cotrobăi sub un munte de gadgeturi stricate de-ale coloniștilor și niște țoale de demult. Cartea e o fereastră spre trecut, adevăratul trecut, acela în care Coloniștii Întemeietori au ajuns pe o planetă cu o față îndreptată întotdeauna spre soare și habar n-aveau cum o să reziste acolo.

- Asta e istoria, de fapt, spune Bianca, procesul de transformare a idioșilor în vizionari.

Ne plimbăm amândouă prin centrul zonei temperate a orașului, pe lângă contraforții de aur tocîți ai Palatului, inspirând miresmele pieței de lux, de unde Bianca tot încearcă să-mi cumperi niște pantofi mai buni.

Pe Bianca nu o vezi decât citind. Devorează cărțile, de parcă s-ar teme să nu-i cadă ochii din cap înainte să le termine. Dar nu citește niciodată lecturile care ni se dau ca temă.

- Sunt aici să aflu lucruri noi, nu să studiez.

Își tuguie buzele, iar chipul său, alungit și colțuros, dobândește perfecțiunea clasică.

Împărțim camera de-o vreme, dar conversațiile acestea mă tulbură și acum. Continui să încerc cu disperare să demonstreze că merit să fiu aici, deși am luat toate examenele și am primit bursă. Citesc de trei ori fiecare text primit ca temă, până când suprafața cristalină începe să-mi tremure în fața ochilor. Dar oricine își dă seama că sunt o intrusă doar uitându-se la mine – la hainele mele, la părul meu, la fața mea, asta dacă se sinchisește cineva să mă observe.

– Ești singura dintre noi care a trebuit să muncească din greu ca să ajungă până aici, îmi spune Bianca. Meriți mai mult decât oricine să fii la colegiu!

Apoi îmi repetă că Întemeietorii erau niște neghiobi, exact când trecem pe lângă uriașa statuie de bronz a lui Jonas în costum de protecție, cu brațul ridicat în semn de triumf. Apărătoarele de umeri îi lucesc în razele zorilor, de parcă tocmai ar fi fost scoase din nobilul furnal pentru decontaminare.

||

Câteodată, Bianca îmbracă o rochie din petale iridescente sau mătase violetă și dispără împreună cu alții câțiva studenți din căminul nostru. Întotdeauna este căte-o petrecere sau un banchet la care trebuie să meargă, să-și cultive statutul printre elitele orașului. Stă în prag – silueta ei, un pumnal cu vârful îndreptat în sus – și-mi zâmbește.

– Mă întorc cât ai clipi.

Până într-o zi când, după ce s-au tras jaluzelele și clopoțele au sunat stingerea, eu sunt tot singură în cameră. Mă ghemuiesc în obscuritate, nu pot să dorm și mă întreb dacă e teafără.

Când se ridică jaluzelele, Bianca intră în cameră și se aşază pe raftul-pat.

– Petrecerea s-a prelungit și era prea târziu să mă întorc înainte să se dea stingerea, îmi explică. A trebuit să rămân la una din gazde.

– Mă bucur că ești teafără, am fost foarte îngrijorată..., îi spun, dar observ că Bianca stă cu umerii aduși și mâinile împreunate în fața ochilor.

Rochia ei cea nouă, din fire de argint care se unduiesc în valuri sclipitoare, i se adună pe solduri.

– Nu fac... Nu fac nimic altceva decât să joc rolul pe care toți se așteaptă să-l joc. Sunt o ipocrită.

Bianca scutură din umeri, apoi continuă:

– Uneori mă tem că alții mă citesc ca pe-o carte deschisă, dar poate că ar fi mai rău dacă *n-ar fi* aşa.

Când o văd deprimată, mă înmoi, de parcă aș avea oase de mămăligă. Mă asez lângă ea, atentă să nu-i stric rochia. Ce delicată e linia gâtului său...

Tăcem amândouă. Nu mă pricep să rup tăceri.

– Nici măcar nu știu de ce vrei să fii prietena mea, îmi spune.

Mă ridic și aduc ceainicul din hol. Peste câteva minute, torn ceai fierbinte într-o cană și i-o pun în mână.

– Încălzește-te, o sfătuiesc, cu voce blândă.

Bianca dă din cap și încuvîință, soarbe cu sete din licoarea cu gust înțepător, apoi oftează prelung, de parcă a înțeles că s-a întors în locul de care aparține. Furăm mereu ceainicul și-l ținem la noi pentru că nu-l mai folosește nimeni, dar cineva n-are de lucru, se furiosează în camera noastră când nu suntem acasă și duce globul acela înflorat înapoi în oficiu, unde căcă îi e locul.

– Încălzește-te! îi spun a doua oară.

Nu termină bine ceaiul, că începe să țopăie și să spună bancuri, iar eu aproape am uitat că nu i-am spus de ce vreau să fiu prietena ei.

Suntem în Barul Public, în locul nostru obișnuit din intrândul de sub scări, unde miroase a ciuperci fermentate. La etaj, o trupă de *ragtime* scoate sunete lungi și discordante din țiteră și trompetă. Se discută despre cel mai recent meci de fotbal de pe noul teren

de sport din Întinderile Nordice. Bianca mă întreabă ce m-a determinat să fiu prima persoană din familia mea – chiar și din cartierul meu – care merge la colegiu. De ce nu m-am mulțumit să termin liceul, să mă aşez la casa mea și să-mi fac ucenicia pe undeva, ca toată lumea?

Mă fixează cu ochii ei mari, căprui, de parcă ar fi mai multe Sophie în fața ei și se amuză încercând să le suprapună.

Întrebările personale m-au îngrozit dintotdeauna, dar, când mi le pune Bianca, simt cum mă scaldă valuri de placere. Nu o face din curiozie și nici nu vrea să mă începe cu întrebarea ei, tăioasă ca un cuțitaș.

– Întotdeauna mi-am zis că o să-mi găsesc și eu o meserie, ca toți colegii de clasă, îi răspund într-un sfârșit. Dar pe urmă au vrut să mă mărit. Am avut un prieten în liceu, Mark îl chema. Stăteam amândoi și urmăream ce fac ceilalți. Rareori ne adresam câte-un cuvânt. Oamenii ne-au văzut împreună și au tras concluzia că avea să fie soțul meu. Făceau glume și trăgeau cu ochiul la noi sau cântau melodii porcoase. Mie mi se făcea greață numai la gândul că Mark m-ar putea *atinge* cu mâinile alea. La un moment dat, de câte ori îl vedeam, o luam la fugă, dar mi s-a spus că trebuie să merg la sesiuni de întâlniri amoroase ca să-mi găsesc alt soț. „Vine o vreme când trebuie să te măriți și să faci copii, aşa cum vine vremea să dormi sau să mergi la serviciu.“

Bianca toarnă apă neagră într-un pocal de tinichea.

– Da, aşa se zice sau: „A venit vremea, să mergi pe drumul tău.“

Orașul ăsta! Trebuie să le facem pe toate exact la aceeași vîrstă.

Râde.

– *Dar nu eram pregătită*, îi spun, însă vocea mea sună ca un mărâit. Abia ce-mi veniseră musafirii de vreo zece ori, că au și început să mă bată la cap cu măritișul.

– Musafirii? se miră Bianca. Vrei să zici ciclul?

Mă înroșesc toată, de mi se irită scalpul.

– Da, bine, ciclul. Dar am aflat că, dacă aş fi admisă la o școală de elită, cum e colegiul, aş putea obține amânarea măritișului. Așa că am devenit cea mai bună elevă. Am memorat toate manualele.

Am găsit un loc în care să mă ascund, luminat cu zgârcenie, unde puteam învăța până se dădea stingerea.

Acum Bianca mă privește fix, ușor încruntată și cu buzele subțiri întredeschise. Mă fac mică pe scaun, pregătindu-mă să aud o replică sarcastică. Dar ea scutură din cap și zice:

– Ti-ai luat viața în propriile mâini. Ai fost mai inteligentă decât sistemul! Este extraordinar!

Sorb din pocalul meu și caut cea mai mică urmă de condescendență sau ironie în vorbele ei.

– Crezi tu asta? o întreb.

– La colegiu, toți sunt ca mine – adică din zona temperată, a confortului, vrea să spună.

Părinții i-au murit când era mică. A crescut la o creșă cu pretenții, unde a fost pregătită să ocupe o poziție de conducere.

– Am venit la colegiu pentru că asta se aștepta de la noi. Să absolvim și să ne ocupăm locurile în guvern sau în industrie și pe urmă să ungem și noi roțile rahatului ăstuia de mecanism care ne ține în viață. Pe când tu, tu ești altfel.

Eu nu mă văd altfel. Mă consider invizibilă.

Bianca își comandă turte sărate, crocante și preparate la aburi, pe care trebuie să le mănânci cu un cărlig special, începând din partea stângă. Prima oară când am încercat să mănânc una, am împrăștiat-o pe masă în cantina colegiului, în fața mai multor studenți, și atunci Bianca s-a aşezat lângă mine pe bancă și mi-a explicat în şoaptă cum să procedez. Retrăiesc senzația aceea de umilință de câte ori văd turtele acelea.

În timp ce mânăcam, Bianca mă întreabă cum e să crești acolo, în partea întunecată a orașului, pe strada pietruită și abruptă care urcă spre umbre din ce în ce mai dense, cu duhorii întepătoare de la tăbăcarie împărațiate de vântul rece al nopții. Acolo unde te scoli când îți pătrunde în casă eterna lumină gri și inima îți se oprește o clipă, fiindcă îți amintești, o dată și încă o dată, că urmează să lucrezi sau să înveți sub apăsarea unui giulgiu cenușiu. Dar nu-i vorbesc Biancăi despre asta. În schimb, o consolez cu povești despre

cât de unită e comunitatea din cartier, despre petrecerile pe care le ținem pe stradă și oamenii care îți dau o mâna de ajutor la nevoie.

Bianca mă privește în semiîntunericul de sub scări, pătat de câțiva stropi luminoși.

– Aș vrea să fiu mai mult ca tine! Vreau să-idezamăgesc pe toți. Vreau să-i surprind, până când o să moară de atâta surprindere.

Nu râde, însă ochii îi strălucesc ca atunci când spune bancuri. E mai multă lumină în ei decât pe cerul larg sub care am crescut.

III

Membrii Uniunii Studenților Progresiști se întâlnesc în subsoluri și în dosul cămărilor. De obicei, venim între cinci și cincisprezece și discutăm despre sistemele opresive. Părul lung și negru al Biancăi îi ascunde chipul când se apărează în față ca să audă mai bine ce se vorbește, dar mâna ei o atinge discret de a mea. Un băiat cu freză stil mop, pe nume Matthew, vorbește despre oamenii obișnuiți care, când nu dorm, își petrec fiecare clipă la fermele rotitoare, în fabrici, la stația de epurare a apei sau la centrala electrică, până la moarte.

La un moment dat, Bianca se ridică și începe să vorbească răspicat și cu voce tare. O auzim ca și cum am fi în inima ei și îi numărăm bătăile. S-a machiat cu dungi mov și argintii în jurul ochilor ca să-i pună în evidență. Nu-mi pot lua privirea de la ea.

– Dacă-ți controlezi somnul, atunci ești stăpânul propriilor tale vise, ne spunea. Iar de acolo nu e decât un pas până la a fi stăpân pe propria ta viață.

În Xiosphant totul e astfel conceput, încât să nu uităm că timpul trece: calendarele, jaluzelele ridicate și coborâtele, clopotele care răsună în oraș. Se vorbește întruna despre conștientizarea temporalității, care poate fi un lucru simplu – de exemplu, să ajungi acasă la cină înainte de a auzi clopotele anunțând coborârea jaluzelelor și încheierea unui alt ciclu – sau mai dificil, ca atunci

când te uiți în oglindă și constați că îți s-a schimbat forma feței și dintr-o dată nu mai arăți ca un copil, ci ca o femeie.

Dar nimic în orașul acesta nu e menit să se schimbe vreodată.

– Timpul, continuă Bianca, ar trebui să te înfurie, nu să te îndemne la resemnare. Pe Pământ, strămoșii noștri puteau merge după soare de la un capăt la altul al orizontului. Vedeau cum se petrec schimbările chiar deasupra capetelor lor. Călătoriile acestea aveau să se schimbe, la fel și vremea, care a trecut de la frig la cald, pe urmă iar la frig. și, tocmai pentru că erau conștienți de schimbări, oamenii luptau din toate puterile. Foloseau expresii metaforice penetrante, ca „trăiește clipă“ sau „bate fierul cât e cald“. Timpul nu e temnicerul nostru, încheie Bianca. E eliberatorul nostru.

Ovaționăm și pocnim din degete, până când ne amintim de ce ne adunăm într-un subsol îmbâcsit, în spatele unor butoaie cu aluat de turtă: ne răzvrătim într-un mod extrem de periculos.

După întâlnire, în camera noastră, Bianca îl bârfește pe Matthew, tipul care a luat cuvântul înaintea ei.

– I-a trebuit o grămadă ca să nu spună altceva decât că ar trebui să ne solidarizăm cu alte grupuri de activiști. E unul din cei cărora le place să se audă vorbind. Dar are niște picioare faine.

– E doar emoționat, îi zic. L-am văzut cum se foiește până-și face curaj să deschidă gura. Cred că te venerează. Nu știi ce groaznic poate fi să vorbești în fața oamenilor.

Bianca se apărează și mi atinge încheietura mâinii.

– Ai fi un mare conducător, dacă ai ieși din carapace.

Își ia o băutură tare, apoi adaugă:

– Tu întotdeauna încerci să vezi partea bună a oamenilor. Poate că ai dreptate în privința lui Matthew. Data viitoare voi încerca să-l fac să se simtă mai în largul lui.

Oare de când suntem colegie de cameră? Uneori mi se pare că s-a scurs o veșnicie, alteori, doar un interludiu. A trecut destul ca să-i învăț obiceiurile și semnificațiile gesturilor, dar prea puțin ca să nu mă ia mereu prin surprindere. După calendar, e 7 Vișiniu după Roșu, adică am ajuns deja la jumătatea primului trimestru. Când

nu vorbim față în față, mă gândesc la ce-i voi spune data viitoare când ne întâlnim și-mi imaginez ce-o să-mi răspundă.

În ultima vreme, de câte ori Bianca încalcă regula și-mi vorbește după stingere, mă strecor pe raftul ei, ca să-i aud mai bine șoaptele. Îi simt răsuflarea caldă pe obraji când îmi povestește cu glas scăzut despre școală și artă și ce-ar însemna să fim libere. Pielea ei, palidă ca norii, și a mea, de culoarea imortelor, aproape că se ating. Îmi amintesc cu greu să-mi controlez tremurul.

Toată lumea spune că e normal ca fetele de vîrstă mea să lege prietenii strânse cu alte fete, lucru care ar putea însemna chiar și altceva. Un ecou copilăresc al curtatului și iubirii mature. Dar știi când e vremea să renunți la prostiile astea, aşa cum știi când trebuie să mănânci și când să dormi. Închid ochii și-mi închipu că, atunci când îi voi deschide din nou, voi fi depășit sentimentele de acum. Câteodată strâng tare-tare din pleoape, până văd scântei.

Încă nu m-am obișnuit cu ideea că Bianca trebuie să meargă la baluri sau dineuri selecte în vecinătatea Palatului. Scoate din fundul dulapului câte-o rochie cu sclipici care-i vine perfect, mă îmbrățișeză și-mi promite că se va gândi la mine în timp ce-și face datoria la Citadelă. În ultimul timp, s-a întâmplat să treacă și două cicluri de ridicat-coborât jaluzele fără să o văd și de fiecare dată s-a întors într-o dispoziție stranie și cu umerii lăsați.

Odată, a dispărut destul de mult. Întorcându-mă în cameră, am găsit-o așezată pe patul ei, lângă Matthew, studentul progresist cu picioare frumoase. Se țin de mâna. Doi nasturi de la tunica Biancăi sunt desfăcuți, volanele din jurul gleznelor sunt desprinse, iar pe față e mânjătă cu ruj. Smocuri de păr acoperă încheieturile degetelor lui.

Bianca nu tresare când dau buzna peste ei, râde și-mi face semn să mă așez pe patul meu.

– Matthew tocmai pleca. Am vorbit despre solidaritate și cum s-o facem mai... ăăă... solidă.

Râde iar, odată cu Matthew. Încerc să nu mă holbez la ei, dar nu prea am unde să privesc în altă parte.

După ce pleacă Matthew, Bianca se trântește pe spate și-mi spune:

– Ai avut dreptate! E foarte dulce. Să îi pasă de schimbare. S-ar putea să fie genul distractiv.

Simt cum mi se topește limba în gură și-i înghit rămășițele. Mă las pe patul meu, moale ca o cărpă. Bianca îmi vede mutra ofilită.

– Nu-i chiar aşa de rău. Ti-o garantez! Să n-am mai avut de mult pe cineva. Nu-i bine să stai singură prea mult. Consider că ne-ai ajutat să devenim iubiți, aşa că poate acum te ajutăm noi pe tine să-ți găsești un prieten.

– Nu-mi trebuie prieten!

– Bine, spune Bianca ridicându-și brațele. Mi-ai povestit despre Mark. Probabil că a fost oribil. Dar sigur o să uiți episodul acela când o să cunoști un tip pe gustul tău. O să vezi.

Ochii Biancăi sunt mai luminoși decât oricând, obrajii ei, scăldăți de culoare. E atât de euforică, încât se zvârcolește pe pat și fredonează pentru sine. Mă întreb dacă aşa m-am purtat și eu când i-am dat voie să devină interesată de mine. Am fost o mare proastă.

De câte ori cred că am descoperit ce nu e în regulă cu mine, constat că m-am înșelat.

Cei cinci lideri ai Uniunii Studenților Progresiști stau în pivnița Barului Public, beau gin cu lapte dintr-o carafă și-si povestesc întâmplări personale. Carafa și cănile se clatină pe o masă joasă, cu picioare inegale. Nu e o întâlnire oficială, aşa că nu ne ascundem în subsoluri și atingem subiecte politice doar în treacăt. Dar tot se vede că suntem un grup de liber-cugetători, după jachetele noastre muncitorești măslinii și fularele aspre. Trupa de *ragtime* de la etaj se căznește să interpreteze „Omul care s-a aventurat în miezul zilei“ în ritm de bocet funerar.

Bianca și Matthew stau în fața grupului. Se țin de mâna și schimbă priviri drăgăstoase. Sunt convinsă că toți îmi simt gelozia plutind ca un nor în pivnița igrasioasă. Ea îmi aruncă un zâmbet în care îngheșue un sac de glume răutăcioase.

Întorc privirea și văd cum o dără de lumină pătrunde printr-o ferestruică de deasupra capetelor noastre și săgețează peretele opus. Ferestruica nu se acoperă nici când se coboară jaluzelele, aşa că